

REGLUGERÐ

um hafnamál.

I. KAFLI

Yfirstjórn hafnamála.

1. gr.

Samgönguráðherra fer með yfirstjórn allra hafnamála og skipar hafnaráð sér til ráðuneytis um hafnamál. Hafnamálastofnun ríkisins fer með framkvæmd hafnamála samkvæmt hafnalögum og veitir hafnamálastjóri henni forstöðu.

2. gr.

Til að annast þau verkefni sem Hafnamálastofnun eru falin skal stofnunin hafa í þjónustu sinni sérþjálfað starfslíð.

Einnig skal stofnunin hafa til umráða nauðsynlegan tækjabúnað til að sinna þessum verkefnum. Stofnunin skal sérstaklega búin fullnægjandi tækjum og öðrum búnaði til að annast frumrannsóknir og aðrar forrannsóknir vegna hafnarframkvæmda.

Verð fyrir þessa þjónustu skal ákveðið sem næst því er gerist á almennum markaði. Leiga fyrir sérhæfð tæki skal ákvörðuð þannig, að eðlileg endurnýjun tækjanna geti átt sér stað. Til kaupa á sérstökum búnaði, sem ekki er unnt að gera ráð fyrir að verði greiddur með leigutekjum á eðlilegum tíma, fær Hafnamálastofnunin styrk úr ríkissjóði.

3. gr.

Starfsemi Hafnamálastofnunarinnar skiptist í fjármáladeild, framkvæmdadeild, tækni-deild og rannsóknadeild.

Stjórnendur deilda skulu fá starfslýsingar, þar sem nánar er kveðið á um starfsvið þeirra.

II. KAFLI

Um stjórn hafna og rekstur.

4. gr.

Eigandi hafnar skal kjósa hafnarstjórn sem skipuð skal 3—5 mönnum. Miðað skal við að 5 manna stjórn sé í sveitarfélögum með yfir 1000 íbúa, en 3ja manna stjórn í sveitarfélögum með færri íbúa.

5. gr.

Þau gjöld sem tiltekin eru í 11. gr. hafnalaga má taka lögtaki hjá þeim aðilum sem skv. gjaldskrá er gert að standa skil á gjöldunum til hafnarsjóðs.

Skipagjöld skv. 11. gr. hafnalaga skulu miðuð við hæstu skráðu rúmlestatölu skips, en með því er átt við lögskipaða alþjóðamælingu.

Skipagjöld skulu tryggð með lögveði í viðkomandi skipi og váttryggingafé þess ef það skyldi farast. Gengur það veð í tvö ár fyrir samningsveðskuldum. Með samningsveðskuldum er í reglugerð þessari átt við þau veð sem stofnuð eru með samningi milli veðþola og veðhafa.

Hafnarstjórn er heimilt að halda eftir skráningar- og þjóðernisskírteinum skips til tryggingar greiðslu skipa- og vörugjalda.

Aflagjald og vörugjald af útflutningi skal auk þess tryggt með veði í útflutningsbirgðum þess aðila er skuldar gjöldin.

Lóðagjöld af löndum hafna skulu almennt reiknuð sem hundraðshluti af fasteignamati löðanna, allt að 5%.

6. gr.

Óheimilt er án samþykkis ráðuneytisins að selja, veðsetja eða leigja til lengri tíma en 5 ára þær eignir hafnarsjóðs er notið hafa ríkisstyrks.

III. KAFLI

Um framkvæmdir í höfnum, greiðslu kostnaðar við hafnargerðir o. fl.

7. gr.

Hafnamálastofnun skal annast frumrannsóknir, sem kostaðar eru að fullu af ríkissjóði. Með frumrannsóknnum er m. a. átt við gerð grunnkorta af hafnarsvæðum, dýptarmælingar, jarðvegsathuganir, straumfræðirannsóknir, líkantilraunir og hagkvæmiathuganir. Þegar rannsóknir eru komnar á það stig að unnt sé að taka ákvörðun um staðsetningu mannvirkis, gerð og byggingarefni telst frumrannsóknnum lokið. Rannsóknir á útboðsstigi teljast ekki til frumrannsókna.

Beiðni um frumrannsóknir skal koma frá viðkomandi hafnarstjórn og við framkvæmd rannsóknanna skal hafa náð samstarf og samráð við hana. Áður en vinna við frumrannsóknir hefst, skal liggja fyrir verklýsing og kostnaðaráætlun, svo og nauðsynlegt fjármagn. Samgönguráðuneytið eða Hafnamálastofnun geta einnig haft framkvæði að frumrannsóknnum, sé það talinn nauðsynlegur þáttur í gerð langtímaáætlana um hafnargerðir.

Telji Hafnamálastofnun sig ekki hafa aðstöðu til að framkvæma umbeðna rannsókn eða að framkvæma hana á þeim tíma, er hafnarstjórn telur nauðsynlegt, getur hafnarstjórn óskað eftir að ráðgjafafyrirtæki sé falin framkvæmdin.

8. gr.

Þegar fyrir liggur hjá hafnarstjórn niðurstaða frumrannsókna ásamt kostnaðaráætlun og viljayfirlýsingu um að verkinu skuli hrundið í framkvæmd, skal hafnarstjórn senda Hafnamálastofnun ósk um að framkvæmdin verði tekin inn á hafnaáætlun. Þegar og ef framkvæmdin kemst inn á áætlun, skal auk áætlunar um stofnkostnað gerð tillaga um kostnaðarskiptingu milli ríkis og hafnarsjóðs sbr. 26. og 27. gr. hafnalaga.

9. gr.

Þegar hafnaáætlun samkv. 29. gr. hafnalaga hefur verið samþykkt er viðkomandi hafnarstjórn heimilt að láta fullhanna þau mannvirki, sem eru inni á áætlun. Hönnunar-kostnaður færist á byggingarreikning viðkomandi mannvirkis. Áætlanir og uppdrættir skulu send Hafnamálastofnun til samþykktar. Stofnunin skal m. a. hafa eftirlit með að framkvæmdir séu innan marka hafnaáætlunar svo og að lágmarkskröfur um gæði, varanleika og öryggi séu uppfylltar. Tillögur um fjárframlög úr ríkissjóði skulu síðan byggðar á þessum áætlunum.

10. gr.

Áður en framkvæmdir hefjast, skal eigandi hafnar leggja fram fjármögnunar- og greiðsluáætlun. Þar komi m. a. fram greiðsluþátttaka ríkissjóðs, hafnarsjóðs og annarra ef við á. Við gerð greiðsluáætlunar skal leitast við að greiðslur hvors aðila um sig verði í samræmi við fyrirfram ákveðið þátttökuhlutfall. Sá hluti áætlunarinnar, sem fjallar um greiðslu á hlut ríkissjóðs skal unnin í samráði við Hafnamálastofnun og heildaráætlunin að lokum send stofnuninni til staðfestingar.

Ef framkvæmdaáætlunin gerir ráð fyrir að tekinn verði fyrir stærri áfangi en þegar samþykkt fjárframlög ríkissjóðs leyfa, skal liggja fyrir samþykki samgönguráðuneytisins þar að lútandi. Sé í slíkum tilvikum ætlunin að fjármagnskostnaður af lánnum, sem tekin verða út

á væntanlegan hluta ríkissjóðs, verði metinn styrkhæfur, skal jafnframt liggja fyrir heimild fjárveitinganefndar Alþingis. Með fjármagnskostnaði er átt við lántökukostnað, vexti, hækkun verðtryggðra lána og gengistap á erlendum lánnum. Greiðslubátttaka ríkissjóðs í fjármagnskostnaði þessum nemur sama hundraðshluta og í framkvæmdinni sjálfri.

11. gr.

Hafnarstjórn annast sjálf framkvæmd allra verkþátta, sem ekki eru kostaðir að fullu af ríkissjóði, annað hvort með eigin starfslíði eða með samningum við verktaka. Hafnarstjórn annast jafnframt reikningshald og greiðslur vegna framkvæmda og uppgjör verka í því formi sem Hafnamálastofnunin ákveður.

Meginreglan í samningum við verktaka skal vera verksamningur gerður í framhaldi af útboði. Þó er heimilt í ákveðnum tilvikum að semja við verktaka án undangengins útboðs.

Útboð, samningar og efniskaup skulu háð samþykki Hafnamálastofnunar sbr. 1. mgr. 22. gr. hafnalaga. Meginreglan við val á tilboðum skal vera að velja það tilboð, er hefur í för með sér lægstan framkvæmdakostnað. Við mat á tilboðum skal auk tilboðsupphæðar tekið tillit til reynslu verktakans, hæfni hans og möguleika til að skila góðu verki á réttum tíma. Hafnarstjórn tekur endanlega ákvörðun um val tilboðs að fenginni umsögn Hafnamálastofnunar. Ákveði hafnarstjórn að taka hærra tilboði úr flokki hæfra tilboða en því, sem Hafnamálastofnun mælir með, skal hafnarsjóður bera kostnaðaraukann, er af því hlýst.

12. gr.

Hafnarstjórn og Hafnamálastofnun geta samið um að stofnunin taki að sér ákveðnar framkvæmdir fyrir hafnarstjórn sbr. 22. gr. hafnalaga.

Kostnaður við verkið skal færður til skuldar hjá viðkomandi hafnarsjóði, en Hafnamálastofnun ríkisins veitt umbod til að gera þær fjárhagslegu ráðstafanir, sem nauðsynlegar eru vegna verksins, þar með talin efniskaup, vélaleiga og greiðsla á launum. Skulu Hafnamálastofnunin og viðkomandi hafnarstjórn skiptast reglulega á yfirlitum um áfallinn framkvæmdakostnað.

Fyrir þjónustu sína skal Hafnamálastofnunin fá greidd laun og launatengdan kostnað þeirra starfsmanna, er beint vinna að verkinu, svo og allan annan kostnað er stofnunin hefur af viðkomandi verki.

13. gr.

Á meðan á verkinu stendur skal fylgjast reglulega með áföllnum kostnaði og taka saman á þar til gerð eyðublöð. Verði á framkvæmdatímanum ljóst, að kostnaður fari verulega fram úr áætlun, skal framkvæmda- og/eða eftirlitsaðili þegar tilkynna það hafnarstjórn, er ber að gera ráðstafanir til frekari fjáröflunar.

Verði sökum fjárskorts að hætta verki fyrr en því eða áætluðum áfanga þess er lokið skal í samráði við Hafnamálastofnun miða frágang við, að þegar unnin framkvæmd nýtist sem best og að mannvirkið liggi ekki undir skemmdum sökum ófullnægjandi frágangs uns framkvæmdum verður fram haldið.

14. gr.

Fyrir hönd ríkissjóðs hefur Hafnamálastofnun í hendi tækni- og fjárhagslega yfirumsjón með hafnarframkvæmdum er njóta ríkisstyrks. Þannig að tryggt sé að framkvæmdir séu í samræmi við samþykktar áætlanir.

Daglegt eftirlit með framkvæmdum skal annað hvort vera í höndum Hafnamálastofnunar eða eftirlitsmanna sem hún hefur samþykkt. Skila skal skýrslum og verkfundargerðum til Hafnamálastofnunar mánaðarlega eða oftár ef þörf er talin.

Í október ár hvert skal Hafnamálastofnun ganga frá bráðabirgðauppgjöri yfir framkvæmdir yfirstandandi árs til nota við gerð fjárlaga næsta árs. Í apríl ár hvert skal Hafnamálastofnun hafa lokið uppgjöri yfir framkvæmdir á næstliðnu ári, þar sem m. a. komi fram staða fjárveitinga og heimahluta. Uppgjör þetta skal síðan sent ráðherra sem efni í skýrslu hans um framkvæmdir í hafnamálum. Kostnaður við tækni- og fjárhagslegt eftirlit og yfirumsjón skal færður á byggingarreikning viðkomandi mannvirkis.

15. gr.

Hafnarstjórnir og Hafnamálastofnun skulu koma sér saman um mörk einstakra hafnarmannvirkja, marka þau á uppdrátt og senda til samgönguráðuneytis til staðfestingar. Náist ekki samkomulag sker ráðherra úr. Á uppdráttinn skal m. a. merkja þær umferðaræðar og uppfyllingar innan marka hafnarsvæðis, sem geta notið framlags úr ríkissjóði, svo og mörk aðalsiglingaleiðar og hafnarsvæðis.

16. gr.

Til viðhalds hafnarmannvirkja teljast almennar viðgerðir og venjulegt viðhald allra slitflata og búnaðar hafnarmannvirkja, er láta á sjá vegna notkunar eða skorts á fyrirbyggjandi viðhaldi. Hér er t. d. átt við endurnýjun þybba, þekja, slitlaga og lagna og endurnýjun einstakra hluta í upptökumannvirkjum. Kostnaður við slíkt viðhald er ekki styrkhæfur.

Komi upp ágreiningur milli Hafnamálastofnunar og hafnarstjórnar um hvort í einstökum tilvikum sé um að ræða eðlilegt viðhald eða styrkhæfa endurbyggingu skal málinu skotið til ráðherra til úrskurðar.

17. gr.

Við ákvörðun um að ríkisframlag skv. 26. gr. hafnalaga verði lægra en þar greinir til hafna sem metnar eru fjárhagslega færar um að standa undir hærri kostnaðarþátttöku sbr. 27. gr. laganna skal eftirfarandi haft til hliðsjónar:

Viðkomandi hafnarsjóður fullnýti gjaldskrárstofna sína, rekstrargjöld hans séu innan eðlilegra marka svo og bæði skammtíma og langtíma lán sjóðsins vegna starfsemi hans.

Hafnaráð skal semja verklagsreglur þar sem ofangreind atriði eru skilgreind nánar.

IV. KAFLI

Um slysavarnir í höfnum.

18. gr.

Með slysavörnum er hér átt við aðgerðir sem miða eiga að því að koma í veg fyrir hugsanleg slys á mönnum, t. d. takmörkun umferðar um hafnarsvæði, og öryggisbúnað sem ætlaður er til að koma í veg fyrir slys og nota má til bjargar þeim sem fyrir óhöppum verða. Til öryggisbúnaðar teljast t. d.: lausir og fastir stigar, bjarghringir, krókstjakar, björgunar-net, ljós á hafnarbökkum, girðingar og hlið, símar o. fl.

19. gr.

Við hönnun og endurbætur hafnarmannvirkja skal gert ráð fyrir uppsetningu öryggisbúnaðar og mannvirki þannig hönnuð að þeim sem um hafnir fara sé sem minnst slyshætta búin.

Hafnamálastofnun ríkisins ákveður hvort nægjanlegt tillit sé tekið til ofangreindra atriða við hönnun hafnarmannvirkja sbr. 22. gr. hafnalaga og hvað teljist fullnægjandi öryggisbúnaður á hverjum stað.

Reglur um slysavarnir samkvæmt reglugerð þessari skulu settar í samráði við SVFÍ og Vinnueftirlit ríkisins.

20. gr.

Stofnkostnaður við slysavarnir í höfnum er styrkhæfur, sbr. 1. mgr. 5. tl. 24. gr. og 1. mgr. 3. tl. 26. gr. hafnalaga.

Hafnamálastofnun ríkisins ákveður hvað teljast styrkhæfar slysavarnir á hverjum stað.

21. gr.

Hafnarstjórnir skulu sjá til þess að öryggisbúnaði í höfnum sé ætíð vel við haldið og hann nothæfur.

Eftir að öryggisbúnaði hefur verið komið upp hefur Vinnueftirlit ríkisins á hendi eftirlit með honum.

22. gr.

Hafnarstjórnnum er heimilt í öryggisskyni að loka hafnarsvæðum fyrir allri óviðkomandi umferð.

Hafnarstjórnir skulu, eftir því sem við á, leita eftir samstarfi við viðkomandi lögregluþingvöld um eftirlit með umferð á hafnarsvæðum.

23. gr.

Hafnamálastofnun ríkisins skal aðstoða hafnarstjórnir við að gera áætlanir um slysavarnir í viðkomandi höfnum og stofnkostnað við þær.

Stefnt skal að því að áætlunum þessum verði lokið á árinu 1987 og framkvæmd þeirra lokið eigi síðar en í árslok 1988.

V. KAFLI

Um framkvæmdaáætlanir.

24. gr.

Hafnamálastofnun skal að staðaldri vinna að áætlanagerð um hafnargerðir á Íslandi. Skal á grundvelli þeirra leggja fyrir Alþingi á tveggja ára fresti heildaráætlun til fjögurra ára í senn um hafnarframkvæmdir, hafnaáætlun.

Lögð skal áhersla á yfirlitsskipulag og tæknilegar rannsóknir á hafnarstæðum, þannig að gildismat verkefna verði auðveldað svo að á grundvelli slíks megi marka þjóðhagslega stefnu í hafnamálum.

Um allar meiri háttar framkvæmdir skulu hafnarstjórnir koma á framfæri óskum sínum við Hafnamálastofnunina a. m. k. tveimur árum áður en áætlað er að framkvæmdir hefjist. Skal þessum óskum fylgja ítarleg greinargerð fyrir auknum þörfum fyrir hafnarmannvirki og fjármögnunarmöguleika viðkomandi hafnarstjórnar. Þá skulu liggja fyrir skýrslur um notkun hafnarinnar, umferð og vörumagn, svo og nýtingu viðlegumannvirkja.

Sé um minni háttar framkvæmdir að ræða, að dómi Hafnamálastofnunar, má víkja frá ofangreindum ákvæðum, bæði um tímafrest og upplýsingar, þó ekki fjármögnunarmöguleikum.

Á grundvelli framkominna upplýsinga hafnarstjórnanna skal Hafnamálastofnunin gera tillögur að hafnarmannvirkjum, er fullnægi þeim þörfum, sem hún telur að séu fyrir hendi, og senda þessar tillögur til viðkomandi hafnarstjórnar til athugunar og umsagnar. Skal hafnarstjórnin hafa gert athugasemdir sínar og sent Hafnamálastofnuninni fyrir 1. janúar árið áður en fjögurra ára áætlun sú, sem unnið er að tekur gildi.

Tillaga Hafnamálastofnunarinnar að fjögurra ára áætlun viðkomandi hafnar skal send hafnarstjórn til athugunar og umsagnar. Hafnasamband sveitarfélaga skal fá tillögurnar í heild til umsagnar. Skulu þessir aðilar skila umsögn sinni og athugasemdum til Hafnamálastofnunarinnar innan fjögurra vikna frá því tillögurnar voru sendar þeim.

Hafnamálastofnunin endurskoðar síðan áætlunina og sendir samgönguráðherra, sem leggur hana fyrir Alþingi.

Kostnaður við gerð framkvæmdaáætlana skal greiddur af ríkissjóði á sama hátt og frumrannsóknir.

VI. KAFLI

Um hafnabótasjóð.

25. gr.

Umsóknir um lán og styrki úr Hafnabótasjóði skulu berast samgönguráðuneytinu fyrir lok mars hvert ár.

Með lánsúmsóknum skulu fylgja ítarleg gögn og rökstuðningur fyrir lánsbeiðninni, þ. á m. reikningar hafnarinnar síðasta ár og almennar upplýsingar um fjárhag og fjárþörf hafnarinnar.

VII. KAFLI

Ýmis ákvæði.

26. gr.

Reglugerð þessi sem sett er samkvæmt lögum nr. 69 28. maí 1984 og að höfðu samráði við félagsmálaráðuneytið hvað varðar IV. kafla um slysavarnir í höfnum öðlast gildi þegar í stað. Jafnframt fellur úr gildi reglugerð nr. 395 30. desember 1974.

Samgönguráðuneytið, 3. desember 1986.

Matthías Bjarnason.

Ólafur S. Valdimarsson.

GJALDSKRÁ

fyrir íslenskar hafnir.

I. KAFLI

Gildissvið.

1. gr.

Gjaldskrá þessi gildir fyrir allar hafnir sem hafnalög ná til.

II. KAFLI

Um hafnargjöld.

2. gr.

Við útreikning hafnargjalda af skipum skal alltaf talið í heilum rúmlestum en sleppa brotum. Rúmlestatala skips reiknast eins og hún er mest skráð á mælibréf skips.

3. gr.

Af öllum skipum skal greiða hafnargjöld til hafnarsjóðs ef þau koma inn fyrir takmörk hafnarinnar og njóta þjónustu hennar.